

Mākslīgā intelekta izmantošana pētniecībā 1. lekcija

Latvijas Mākslas akadēmija

Sanita Bitko

sanita.bitko@lma.lv

Kursa centrā ir nevis konkrētu rīku pārskats, bet to kritiska un akadēmiski korekta izmantošana pētniecībā

Rīki, kas izmanto LLM (Lielie valodu modeļi)

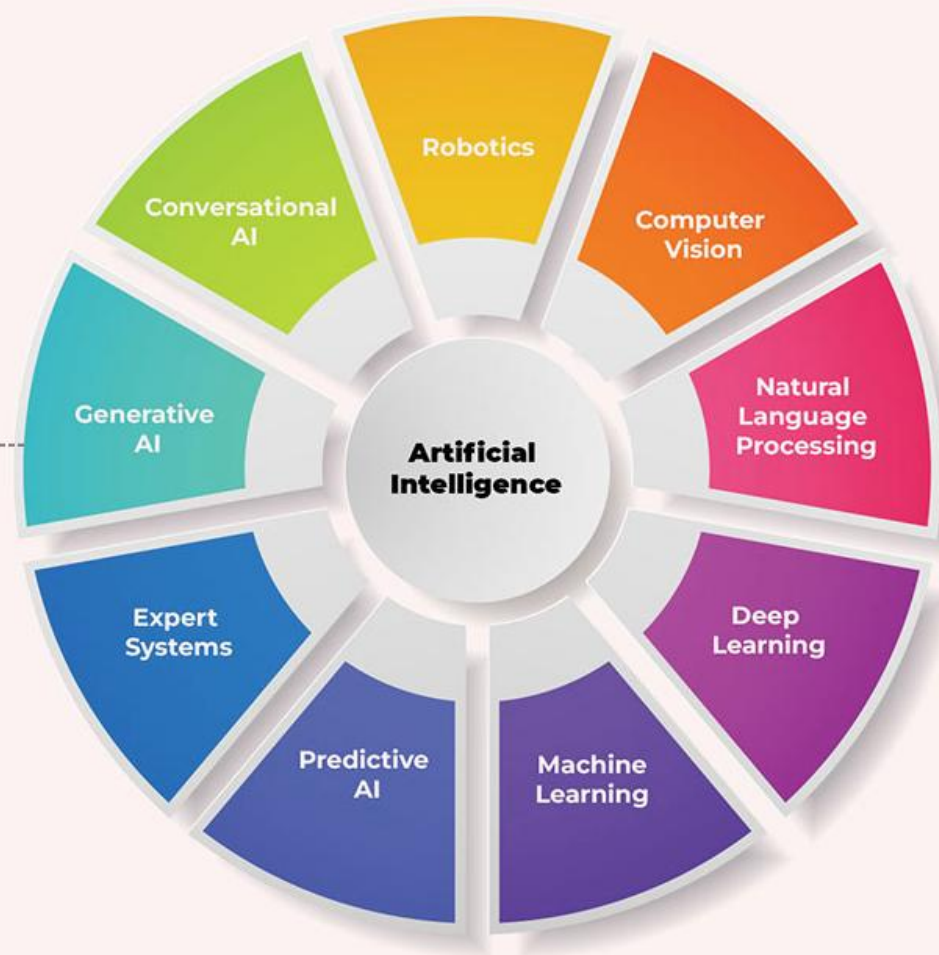
Lekcijās piemēri tiks demonstrēti, izmantojot ģeneratīvā MI rīku ChatGPT.

Praktiskajos uzdevumos drīkst izmantot jebkuru ģeneratīvā MI rīku, kura pamatā ir lielais valodas modelis (LLM)

What is **Generative AI**?

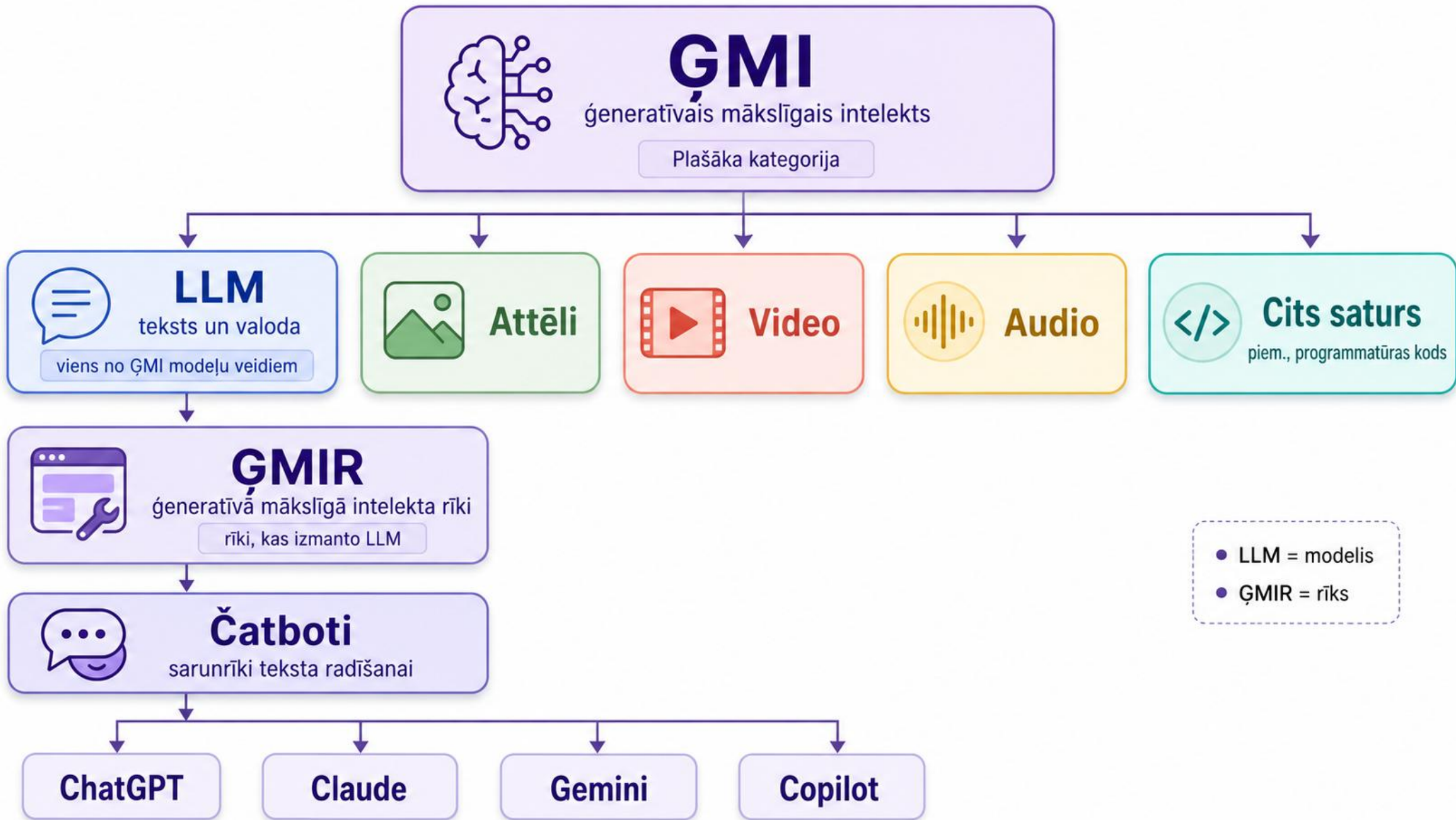
Generative AI definition:

Generative AI is an AI technology that can generate new text, images, audio, video, code or other data.

<https://colaninfotech.com/blog/what-is-generative-ai-the-complete-guide/>

Ģeneratīvais mākslīgais intelekts ir mākslīgā intelekta veids, kas spēj ģenerēt jaunu saturu, piemēram, tekstu, attēlus, audio, video un datorprogrammu kodu.

ChatGPT ir ģeneratīvā MI rīks, kura pamatā ir LLM

Izstrādātājs → LLM → ģeneratīvā MI rīks (čatbots)

↓ ↓ ↓
OpenAI → GPT modeļi → ChatGPT
Anthropic → Claude modeļi → Claude
Google → Gemini modeļi → Gemini

Tu → ChatGPT (čatbots) → LLM → ģenerēta atbilde → ChatGPT → Tu

Liels valodas modelis ([angļu](#): *large language model*, saīsināti **LLM**) ir [mākslīgā intelekta](#) modelis, kas apmācīts ar ļoti lielu teksta datu apjomu un paredzēts dabiskās valodas apstrādei un ģenerēšanai.

Šādi modeļi spēj veikt dažādus uzdevumus, piemēram, atbildēt uz jautājumiem, rakstīt un apkopot tekstu, tulkot, analizēt informāciju un ģenerēt datorprogrammu kodu.

- Nav viena universāla recepte, kas iedos vienīgo pareizo atbildi
- Ja vairāki cilvēki pajautās vienu un to pašu jautājumu – uzvedni (*prompt*) katra atbilde atšķirsies.
- Saprast ideju un pieeju – ko var atrast, ko nevar atrast, kā atrast.
- Izmantot MI saskaņā ar LMA izstrādātiem noteikumiem

Mērķis un rezultāti

Pētnieki ir kā detektīvi – nemitīgi meklē atbildes uz nezināmiem jautājumiem ...

Prasības studiju kursa apguves uzsākšanai: īpašas priekšzināšanu nav nepieciešamas

Studiju kursa apguves rezultāti:

- formulēt precīzus, secīgus un pētniecībā izmantojamus vaicājumus;
- neapstāties pie pirmās atbildes, bet sistemātiski padziļināt meklēšanu;
- apšaubīt iegūto informāciju un identificēt tās vājās vietas;
- salīdzināt dažādas atbildes un tajās konstatēt pretrunas;
- pārbaudīt, pamatot un kontrolēt iegūtos rezultātus.

Lekcija	Tēma
1) 03.09.2026	Ievada nodarbība. Lekciju kursa izklāsts. Lekcija: MI kā asistents. Pētnieciskā jautājuma definēšanas piemērs un saņemtās atbildes.
2) 10.09.2026	Lekcija: Kādos jautājumos un kā MI spēj palīdzēt. Jautājumu formulēšana, prompt valoda, atbilžu pārbaude.
3) 17.09.2026	Seminārs: Izvēlēto pētniecības tēmu apspriešana. Pārrunas par pirmajiem iegūtajiem rezultātiem. No kursa ieskaites darba 1. punkts.
4) 24.09.2026	Lekcija: Informācijas meklēšana rakstītajos avotos (grāmatas, publikācijas). Pārbaudes mehānismi.
5) 01.10.2026	Lekcija: Tulkošana (savu tekstu tulkošana, rokrakstu tulkošana, attēlu tekstu tulkošana, OCR, Transkribus)
6) 08.10.2026	Lekcija: Darbs ar attēliem pētniecībā – identificēšana, salīdzināšana un interpretācijas robežas.
7) 15.10.2026	Lekcijas nenotiek. Patstāvīgais darbs, gatavošanās semināram. No kursa ieskaites darba 2. 3. punkts.

8) 22.10.2026	Seminārs: Izvēlētās tēmas atrasto avotu pārbaude (rakstītie avoti) un tulkošana. Kas ir atrasts, kā un vai MI palīdzēja, problēmas/pretrunas, tālākās darbības.
9) 29.10.2026	Lekcija: MI kā oponents un domāšanas partneris. (Apšaubu secinājumus, izvērtē hipotēzes)
10) 05.11.2026	Lekcija nenotiek. Patstāvīgais darbs. No kursa ieskaites 4. punkts.
11) 12.11.2026	Lekcija: MI un akadēmiskā / projektu rakstīšana. (Teksta strukturēšana, rediģēšana un autora atbildība. Projekta noteikumi un sagatavotais pieteikums u.c.).
12) 19.11.2026	Lekcija: Programmēšanas iespējas ar Chat GPT – python, Blender Add-on piemērs.
13) 26.11.2026	Lekcija: kārtība par MI lietošanu LMA. Atsauču noformēšana MI izmantošanai.

Kursa ieskaite

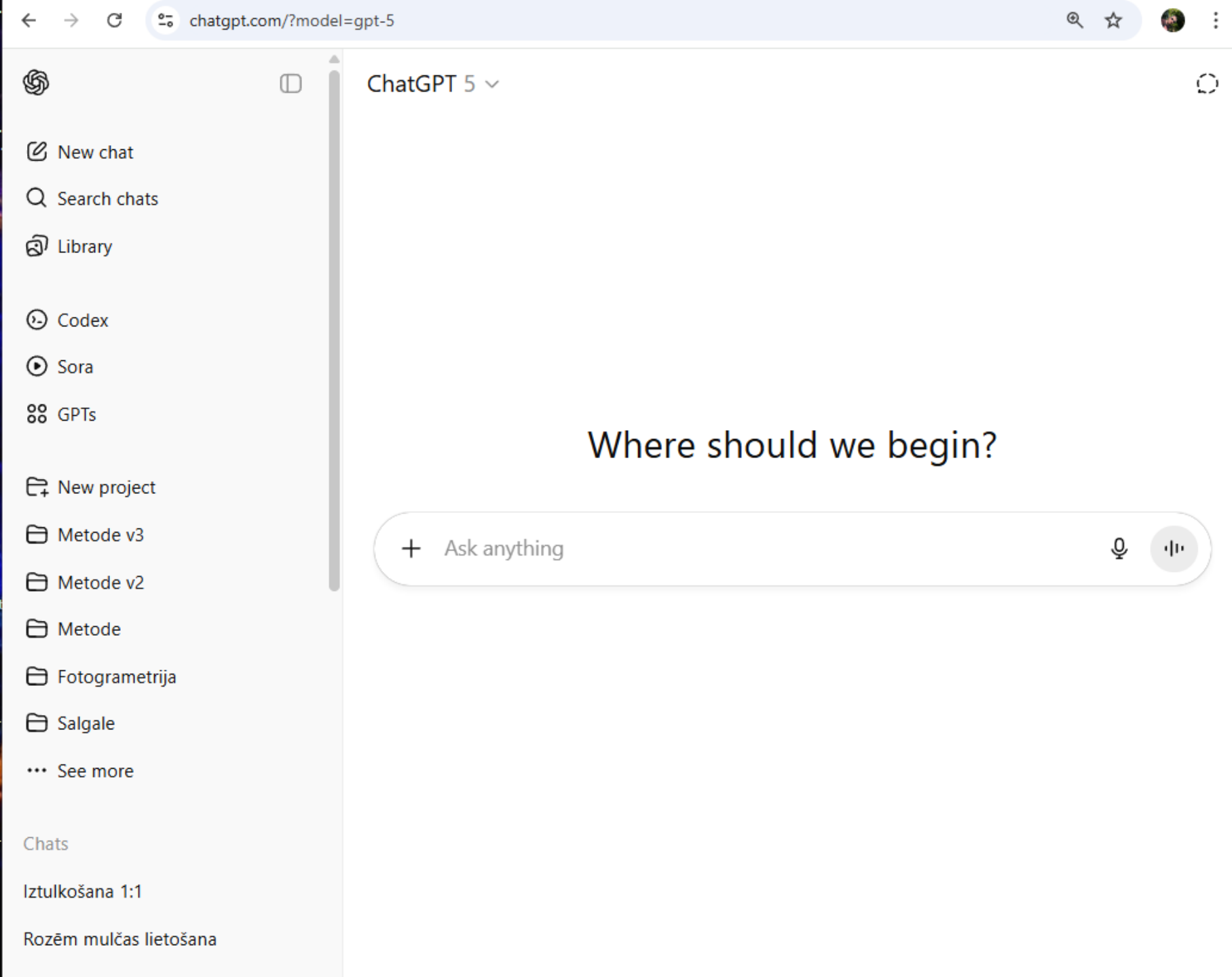
Katram studentam jāizvēlas pētāmais jautājums, kura padziļinātu izpēti tiks veikta studiju kursa ietvaros.

Rezultāti jāprezentē sesijas laikā, attēlojot pētniecisko ceļu – kas tika jautāts – kāda atbilde tika saņemta – kas tika apšaubīts – kā notika pārbaude – pamatoti secinājumi.

Prezentācija -> ekrānuzņēmumi no darba gaitas

Prezentācijā jābūt ietvertiem:

1. Definēts pētāmais jautājums un demonstrēta spēja veikt padziļinātu pētniecību, nevis paņemt pirmo sniegto atbildi (prezentācijā jāievieto ekrānuzņēmumi no sarakstes ar *čatbotu*) - 2 punkti.
 2. Atrasto avotu pārbaude. Jābūt iekļautām vismaz divām grāmatām / publikācijām, kurās izdevies atrast un pārbaudīt MI sniegto atbildi. Ekrānuzņēmumi no grāmatas lappusēm, rakstiem. Prezentācijā ekrānuzņēmums no atrastā teksta - 2 punkti.
 3. Atrasto avotu tulkošanas piemērs. Prezentācijā ekrānuzņēmumi no tulkojumiem - 2 punkti.
 4. Iegūto rezultātu kritiska izvērtēšana - nepareizu atbilžu demonstrēšana - 2 punkti.
 5. Aktīva dalība 1. seminārā - 1 punkts
 6. Aktīva dalība 2. seminārā - 1 punkts
- Viens punkts atbilst vienai ballei, piemēram, 8 punkti = 8 balles, 10 punkti = 10 balles

No «uzraksti manā vietā» līdz mākslas vēstures pētniecībai

Viņš -> MI -> Čatbots:
www.ChatGPT.com

Kāpēc Marka simbols ir lauva?

- Internetā ir dažādi raksti, ar atsaucēm uz citu mākslas vēsturnieku pētījumiem, bet vai varam ticēt – nenonākot līdz pirmdokumentiem?
- Nevienam neticu un pats sevi turu aizdomās - visu pārbaudīt.

Iedod izklāstu, kāpēc Sv. Marks tiek attēlots ar lauvu. No kurienes un kāpēc tieši lauva. Dod uzreiz ar interneta resursiem vai grāmatām, kurās var atrast pamatojumu

1. Pētāmais jautājums

Sv. Marks tiek attēlots ar lauvu kā viņa tradicionālo simbolu jau kopš agrīniem kristietības laikiem. Šī ikonogrāfiskā saistība ir daudzslāņaina un balstīta gan Bībeles tekstos, gan senajā interpretācijā un viduslaiku teoloģiskajā simbolismā. Tālāk – izklāsts ar pamatojumu un avotiem.

1. Evangelistu simbolika un Ecehiēla redzējums

Sv. Marka simbols – lauva – cēlies no pravieša Ecehiēla grāmatas (Ez 1:10) un Atklāsmes grāmatas (Atkl 4:7), kur aprakstīti četri dzīvie radījumi:

- Cilvēks (vai eņģelis),
- Lauva,
- Vērsis,
- Ērglis.

Kristīgajā tradīcijā šie četri tēli tika attiecināti uz četriem evaņģēlistiem:

- **Matejs** – cilvēks (cilvēktapšanas uzsvērums),
- **Marks** – lauva (Jēzus spēks un augšāmcelšanās),
- **Lūkass** – vērsis (upuris),
- **Jānis** – ērglis (gods un dievišķais augstums).

Avots:

- Richard Viladesau. *The Pathos of the Cross: The Passion of Christ in Theology and the Arts — The Baroque Era*. Oxford University Press, 2014. (skat. Marka evaņģēlija simboliku).

2. Lauva kā augšāmcelšanās un spēka simbols

Agrīnajā kristietībā lauvas rēciens tuksnesī tika interpretēts kā atsauce uz Jāni Kristītāju, kas sludzināja tuksnesī (Mk 1:3). Marka evaņģēlijs sākas ar šo epizodi, tādēļ viņš tika saistīts ar lauvu – dzīvnieku, kurš "kliedz" tuksnesī.

Tāpat lauva kristīgajā simbolikā apzīmē **augšāmcelšanos**, jo tika uzskatīts, ka lauva guļ ar acīm vaļā un modina savus mazuļus ar rēcienu trešajā dienā pēc piedzimšanas – līdzība ar Kristus augšāmcelšanos trešajā dienā.

Avots:

- George Ferguson. *Signs and Symbols in Christian Art*. Oxford University Press, 1954. (īpaši Marka simbols, s. 8–12).

3. Venēcijas tradīcija

Sv. Marks ir Venēcijas aizbildnis. Kad Marka relikvijas tika pārvietotas uz Venēciju 9. gs., viņš kļuva par pilsētas patronu. No tā laika lauva ar spārniem un grāmatu (ar tekstu "Pax tibi Marce evangelista meus") kļuva par Venēcijas simbolu.

Spārnotā lauvas figūra simbolizē dievišķu spēku un gudrību, bet atvērta grāmata – Evaņģēliju.

Avoti:

- Deborah Howard. *The Architectural History of Venice*. Yale University Press, 2002.
- Edgcumbe Staley. *The Dogaressas of Venice*. T. Werner Laurie, 1910. (detalizēti aprakstīts Marka lauvas izplatījums Venēcijā).

?

Kas pirmais raksta par Marku un lauvu?

Pirmais zināmais autors, kurš tieši sasaista evaņģēlistu Marku ar lauvu, ir Sv. Irenejs no Lionas (Irenaeus of Lyon, ap 130–202), savā darbā „Adversus Haereses” („Pret ķecerībām”).

1. Sv. Irenejs (ap 180. gads) – “Adversus Haereses” (III.11.8)

Šeit viņš apraksta četrus evaņģēlijus un to saistību ar četriem tēliem no Ecehiēla grāmatas (lauva, vērsis, cilvēks, ērglis). Viņš raksta:

“Mark’s Gospel, which begins with the voice crying in the wilderness, is symbolized by the lion.”

Tātad Irenejs ir pirmais sistemātiskais avots, kur Marka evaņģēlijs tiek identificēts ar lauvu, pamatojoties uz to, ka evaņģēlijs sākas ar „balss saucēja tuksnesī” – līdzīgi kā lauva rūc tuksnesī.

Avots:

- Irenaeus of Lyon. *Against Heresies (Adversus Haereses)*, Book III, Chapter 11.

Pilns teksts angļu valodā pieejams šeit (NewAdvent): [↗](#)

2. Turpmākais izplatījums ikonogrāfijā:

- No 4.–5. gs. šī ideja kļūst plaši pieņemta un tiek attēlota **mozaikās, manuskriptos un baznīcu fasādēs**.
- **8.** gadsimtā Bēda Cienījamais (*Bede the Venerable*) atkārtο šo saikni savā komentārā par Ecehiēla tēliem.
- **Jacobus de Voragine** 13. gs. "**Legenda Aurea**" („Zelta leģenda”) plaši popularizē Marka simbolu kā spārnotu lauvu.

Kopsavilkums:

Avots	Gads	Ieguldījums
Sv. Irenejs	~180	Pirmais teksts, kas sasaista Marku ar lauvu
Bēda Cienījamais	~720	Nostiprina evaņģēlistu simboliku
Legenda Aurea	~1260	Popularizē Marka simboliku Eiropā
Venēcijas heraldika	9.–14. gs	Lauva kļūst par pilsētas simbolu

2. Avotu pārbaude

izlasīju šo - Ireneaus of Lyon. Against Heresies (Adversus Haereses), Book III, Chapter 11. Tur nekā nav par Marku un lauvu

Tu esi pilnībā precīza – tev ir taisnība. Sv. Ireneja darbā “Adversus Haereses” III.11.8 tiek runāts par četriem evaņģēlijiem un to atbilstību četriem Ecehiēla tēliem, **bet konkrēti Marku ar lauvu viņš nesasaista**. Irenejs gan min četrus “dzīvniekus”, taču **nepiešķir tos konkrētiem evaņģēlistiem pēc mūsdienās ierastās kārtības**.

 Kas tad to pirmais skaidri un nepārprotami izdara?

 Sv. Hieronīms (Jerome) – 4. gadsimts

Sv. Hieronīms ir viens no pirmajiem autoritātajiem avotiem, kur konkrēti tiek:

- izdalīts katrs evaņģēlists,
- un viņam **pieskaņots konkrēts simbols** no Ecehiēla redzējuma:

Matejs – cilvēks,

Marks – lauva,

Lūkass – vērsis,

Jānis – ērglis.

Šī shēma kļūst par standartu no 5. gadsimta, īpaši ar Sv. Augustīna un Romas liturģijas ietekmi.

Kopsavilkums:

Autors	Gads	Satur specifisku sasaisti Markam ar lauvu?	Piezīme
Sv. Irenejs	~180	✗ Nemin konkrētu sasaisti	Tik vispārīgi par četriem tēliem
Sv. Hieronīms	~390	✓ Jā	Pirmais ar skaidru sasaisti
Sv. Augustīns	~400	✓ Jā	Apstiprina un izplata
Jacobus de Voragine	~1260	✓ Jā	Popularizē Eiropas ikonogrāfijā

0354-0430,_Augustinus,_De_Consens...
PDF

2. Avotu pārbaude

Es tev augšupielādēju dokumentu. Vai te ir minēta informācija par 4 evaņģēlistiem un to simboliem?

Jā, Augustīna darbā "De Consensu Evangelistarum" ir tieši apspriesta četru evaņģēlistu un to simbolu atbilstība četriem Apokalipses dzīvniekiem, un viņš sniedz arī argumentāciju par Marka saistību ar lauvu.

✓ Avots atrodams šajā dokumentā:

Grāmata I, nodaļa VI ("Chapter VI — Of the Four Living Creatures in the Apocalypse..."), sākot ar šo rindkopu (lpp. 80–81 PDF):

"For these reasons, it also appears to me, that of the various parties who have interpreted the living creatures in the Apocalypse as significant of the four evangelists..."

Augustīns skaidro, ka:

- **Marks** ir cilvēks ("man among the four living creatures"), jo viņš koncentrējas uz cilvēka Jēzus dzīves faktiem, nevis karaļvalsts vai priesterības aspektiem.
- **Lauva** ir piemērota **Matejam**, jo viņš īpaši uzsver **Kristus karaļa dabu** (piemēram, stāsts par gudrajiem un Hērodu).
- **Teļš/vērsis** ir **Lūkas** simbols (priesterības un upura tēmas).
- **Ērglis** simbolizē **Jāni**, kurš paceļas teoloģiskās kontemplācijas augstumos.

 Ja vēlies pilnu citātu vai latīņu versiju no šīs nodaļas, varu to izvilkt precīzi. Tāpat varu salīdzināt šo shēmu ar Jeronīma vai Ireneja interpretācijām, ja nepieciešams ikonogrāfiska analīze.

May 20, 2025 at 1:43 PM

Izvelc

Lūk, precīzs fragments no Sv. Augustīna teksta “De Consensu Evangelistarum”, I grāmata, VI nodaļa, kur viņš skaidro evaņģēlistu simboliku, pamatojoties uz Apokalipses redzējumu par četriem dzīvajiem radījumiem:

Chapter VI.—Of the Four Living Creatures in the Apocalypse, Which Have Been Taken by Some in One Application, and by Others in Another, as Apt Figures of the Four Evangelists.

*“For these reasons, it also appears to me, that of the various parties who have interpreted the living creatures in the Apocalypse as significant of the four evangelists, those who have taken the **lion to point to Matthew**, the **man to Mark**, the **calf to Luke**, and the **eagle to John**, have made a more reasonable application of the figures than those who have assigned the man to Matthew, the eagle to Mark, and the lion to John. For, in forming their particular idea of the matter, these latter have chosen to keep in view simply the beginnings of the books, and not the full design of the several evangelists in its completeness, which was the matter that should, above all, have been thoroughly examined.”*

*“For surely it is with much greater propriety that the one who has brought under our notice most largely the kingly character of Christ, should be taken to be represented by the lion. Thus is it also that we find the lion mentioned in conjunction with the royal tribe itself, in that passage of the Apocalypse where it is said, ‘**The lion of the tribe of Judah hath prevailed.**’”*

2. Avotu pārbaude

+ ekrānuuzņēmums no grāmatas vai raksta PDF

Ja vēlies, varu izvilkt arī šo fragmentu latīņu valodā no kritiskā izdevuma vai sagatavot tabulu ar dažādu autoru simboliskajām shēmām (Irenejs, Jeronīms, Augustīns u.c.).

Kas tie tādi ir, kas šo attiecinājumu veica?

Lielisks jautājums. Augustīns savā darbā "De Consensu Evangelistarum" I, 6 **neuzrāda

Lieliski, ka pievērsies šai frāzei! Šeit Sv. Augustīns atsaucas uz dažādām interpretatoru grupām, kas bija viņa laikos vai pirms viņa piedāvājušas atšķirīgas evaņģēlistu simbolu piesaistes shēmas, balstoties uz Atklāsmes grāmatas 4:7 aprakstītajiem četriem dzīvniekiem:

"a lion, a calf (ox), a man, and an eagle"

Kam Augustīns iebilst?

Augustīns raksta, ka viņam pareizāka šķiet tā shēma, kur:

- lauva = Matejs
- cilvēks = Marks
- vērsis = Lūkass
- ērglis = Jānis

Viņš to pretstata citai shēmai, kur:

- cilvēks = Matejs
- ērglis = Marks
- lauva = Jānis

4. Nepareizu atbilžu demonstrēšana

Kopsavilkums:

Autors	Gads	Satur specifisku sasaisti Markam ar lauvu?	Piezīme
Sv. Irenejs	~180	✗ Nemin konkrētu sasaisti	Tik vispārīgi par četriem tēliem
Sv. Hieronīms	~390	✓ Jā	Pirmais ar skaidru sasaisti
Sv. Augustīns	~400	✓ Jā	Apstiprina un izplata
Jacobus de Voragine	~1260	✓ Jā	Popularizē Eiropas ikonogrāfijā

Evaņģēlistu simbolu attiecinājums dažādos laikos

Autors / Tradīcija	Gads / Periods	Matejs	Marks	Lūkass	Jānis	Pamatojums / Piezīme
Sv. Irenejs no Lionas	~180	Cilvēks	Ērglis	Vērsis	Lauva	Pirmais, kurš sasaista evaņģēlistus ar Ecehiēla tēliem; balstās uz evaņģēliju sākumiem
Ambrozijs no Milānas	~380	Lauva	Cilvēks	Vērsis	Ērglis	Piekrīt vēlākai tradīcijai; Mateja karaļskaitījums, Lūkasa upuris
Sv. Jeronīms (<i>Vulgāta prologi</i>)	~390	Cilvēks	Lauva	Vērsis	Ērglis	Kļūst par Rietumu Baznīcas standartu ; uzsvars uz iemiesošanas (Matejam)
Sv. Augustīns	~400	Lauva	Cilvēks	Vērsis	Ērglis	Kritizē Ireneju; balsta izvēli uz evaņģēliju kopējo fokusu, nevis sākumu
Bēda Cienījamais	~730	Cilvēks	Lauva	Vērsis	Ērglis	Apstiprina Jeronīma shēmu; nostiprina liturģijā un ikonogrāfijā
Viduslaiku ikonogrāfija	9.–15. gs.	Cilvēks	Lauva	Vērsis	Ērglis	Visizplatītākā shēma Rietumu mākslā (tetramorfs)
Bizantiešu tradīcija	6.–15. gs.	Cilvēks	Lauva	Vērsis	Ērglis	Identiska rietumu ikonogrāfijai; īpaši mozaikās un ikonās
Reformācijas laikmets	16. gs.	Cilvēks	Lauva	Vērsis	Ērglis	Simbolika saglabājas arī protestantu tekstos un mākslā
Mūsdienu katehētika	20.–21. gs.	Cilvēks	Lauva	Vērsis	Ērglis	Bieži tiek skaidrots ar: iemiesošanas (Matejs), spēku (Marks), upuri (Lūkass), garīgumu (Jānis)

Hieronims

Man ir nepieciešams Sv. Jeronīma teksts. Iedod linkus kur meklēt

2. Avotu pārbaude

Tev vislabāk derēs Sv. Jeronīma (Hieronymus) "Prologi" uz Evaņģēlijiem, kuros viņš izklāsta evaņģēlistu simboliku, balstoties uz Ecehiēla un Atklāsmes tēliem. Šie teksti ir **Vulgātas priekšvārdos**, un tieši "Prologus Quattuor Evangeliorum" satur viņa klasisko četru evaņģēlistu shēmu:

- Matejs – cilvēks,
- Marks – lauva,
- Lūkass – vērsis,
- Jānis – ērglis

SV. JERONĪMA "PROLOGUS QUATTUOR EVANGELIORUM"

(Saukts arī: "Plures fuisse" vai "Prologus in Quattuor Evangelia")

Teksts latīņu valodā + tulkojumi:

1. The Latin Library (latīņu teksts):

- <http://www.thelatinlibrary.com/hieronymus.html> ↗
(meklē "Prologus in Quattuor Evangelia" sadaļā "Hieronymus")

2. Bible Research – Vulgate Prologues (angļu tulkojums + latīņu):

- <http://www.bible-researcher.com/vulgate1.html> ↗
(rullē līdz "Prologue to the Four Gospels" – tas ir īstais teksts)

3. Documenta Catholica Omnia (latīņu teksts PDF formā):

- http://www.documentacatholicaomnia.eu/01_10_0345-0420-_Hieronymus.html ↗
(lejupielādē Patrologia Latina vol. 29 – tur ir visi prologi uz Vulgātu)

4. CCEL – Christian Classics Ethereal Library (meitenīgāks interfeiss, var nākties meklēt pa nodaļām):

- <https://www.ccel.org/fathers/> ↗

3. Tulkojumi

Iztulko: 8. It is not possible that the Gospels can be either more or fewer in number than they are. For, since there are four zones of the world in which we live, and four principal winds, while the Church is scattered throughout all the world, and the pillar and ground 1 Timothy 3:15 of the Church is the Gospel and the spirit of life; it is fitting that she should have four pillars, breathing out immortality on every side, and vivifying men afresh. From which fact, it is evident that the Word, the Artificer of all, He that sits upon the cherubim, and contains all things, He who was manifested to men, has given us the Gospel under four aspects, but bound together by one Spirit. As also David says, when entreating His manifestation, You that sits between the cherubim,

Show more ▾

Lūk, Sv. Ireneja no Lionas teksta (Adversus Haereses, III.11.8) latviskais tulkojums:

8. Nav iespējams, ka Evaņģēliju skaits būtu vairāk vai mazāk, nekā tas ir. Jo, tā kā pasaulē, kurā dzīvojam, ir četri debespuses virzieni un četri galvenie vēji, bet Baznīca ir izkaisīta visā pasaulē, un tās balsts un pamats (1. Tim. 3:15) ir Evaņģēlijs un dzīvības Gars, tad ir atbilstoši, ka tai ir četri balsti, kas no visām pusēm izstaro nemirstību un atdzīvina cilvēkus jaunai dzīvei.

No tā izriet, ka **Vārds**, visu Radītājs, **Tas**, kurš sēž pār ķerubiem un satur visas lietas, **Tas**, kurš parādījās cilvēkiem, mums ir devis **četrkāršu Evaņģēliju**, taču vienotā Garā sasaistītu. Kā arī Dāvids saka, lūdzot Viņa parādīšanos:

“Tu, kas sēdi pār ķerubiem, parādieš spožumā.”

Jo arī **ķerubi bija četrvaigu**, un viņu vaigi bija **Dieva Dēla pestīšanas kārtības attēls**. Jo, kā Raksti saka:

(J.)

- conati sunt magis ordinare narrationem, quam historiae texere veritatem.
- 2 Quibus iure potest illud propheticum coaptari: Vae qui prophetant de corde suo: qui ambulant post spiritum suum, qui dicunt: haec dicit Dominus; et Dominus non misit eos.
- 3 De quibus et Salvator in Evangelio Ioannis loquitur: Omnes qui ante me venerunt fures fuerunt et latrones. Qui venerunt: non, qui missi sunt. Ipse enim ait: Veniebant, et ego non mittebam eos. In venientibus, praesumptio temeritatis; in missis, obsequium servitutis est.
- 4 Ecclesia autem, quae supra petram Domini voce **uwb68.12 v** fundata est, quam introduxit rex in cubiculum suum, et ad quam per foramen descensionis occultae misit manum suam, similis damulae hinnuloque cervorum, quae flumina paradisi instar eructans, quatuor et angulos **bnf17226.14** et annulos habet, per quos quasi arca Testamenti et custos Legis Domini, lignis immobilibus vehitur.
- 5 Primus omnium Matthaeus est Publicanus, cognomento Levi, qui Evangelium in Iudaea Hebraeo sermone edidit, ob eorum vel maxime causam, qui in Iesum crediderant ex Iudaeis, et nequaquam Legis umbram, succedere Evangelii veritate, servabant. Secundus Marcus, interpretis apostoli Petri, et Alexandrinae ecclesiae primus episcopus, qui Dominum quidem Salvatorem ipse non vidit, sed ea quae magistrum audierat praedicantem, iuxta fidei magis gestorum narravit quam ordinem.
- 6 Tertius Lucas medicus, natione Syrus Antiochensis (cuius laus in Evangelio), qui et ipse discipulus apostoli Pauli, in Achaiae Boeotiaeque partibus volumen condidit, quaedam altius repetens, et ut ipse in prooemio confitetur audita magis, quam visa describens. Ultimus Ioannes apostolus et evangelista, quem Iesu amavit plurimum, **uwb68.13 r** qui supra pectus Domini recumbens, purissima doctrinarum fluentia potavit, et qui solus de cruce meriti audire: Ecce mater tua.
- 7 Is cum esset in Asia, et iam tunc haereticorum semina pullularent, Cerinthi, Ebionis, et caeterorum qui negant Christum in carne venisse (quos et ipse in epistola sua antichristos vocat, et apostolus Paulus frequenter percu coactus est ab omnibus pene tunc Asiae episcopis, et multarum Ecclesiarum legationibus, de divinitate Salvatoris altius scribere, et ad ipsum (ut ita dicam) **bnf17226.15** Dei Verbum, non tam audaci, quam felici temeritate prorumpere. Et Ecclesiastica narrat historia, cum a fratribus cogeretur ut scriberet, ita facturum se respondisse, si indicto ieiunio in commune omnes Deum precarentur: quo expleto, revelatione saturatus, in illud prooemium coelo veniens eructavit: In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum: hoc erat in principio apud Deum.
- 8 Haec igitur quatuor Evangelia multo ante praedicta, Ezechielis quoque volumen probat, in quo prima visio ita contextitur: Et in medio sicut similitudo quatuor animalium: et vultus eorum facies hominis, et facies leonis, et facies vituli, et facies **tbl1775.2r** aquilae. Prima hominis facies **uwb68.13 v** Matthaeum significat, qui quasi de homine exorsus est scribere: Liber generationis Iesu Christi, filii David, filii Abraham. Secunda Marcum, in quo vox leonis eremo rugientis auditur: Vox clamantis in deserto, parate viam Domini, rectas facite semitas eius. Tertia vituli, quae evangelistam Lucam a Zacharia sacerdote sumpsisse initium praefigurat.
- 9 Quarta Ioannem evangelistam, qui assumptis pennis aquilae, et ad altiora festinans, de Verbo Dei disputat. Caetera quae sequuntur in eundem sensum proficiunt. Crura eorum recta, et pennati pedes, et quocumque ibat **tbl1775.2v** spiritus, ibant, et non revertebantur: et dorsa eorum plena oculis, et scintillae ac lampades.
- 10 Unde et Apocalypsis **bnf17226.16** Ioannis, post expositionem viginti quatuor seniorum qui tenent quatuor animalia plena oculis, dicens: Animal primum simile leoni, et secundum simile vitulo, et tertium simile vitulo, et quartum simile aquilae, et habebant **uwb68.14 r** die ac nocte, dicentia: Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus omnipotens.
- 11 Quibus cunctis perspicue ostenditur, quatuor tantum Evangelia debere suscipi, et omnes apostolos sub uno navigaturus, hanc tibi a me quasi sitarciam dari volueris, ut Matthaeum breviter exponere possim.
- 12 Si meminisses responsionis meae, numquam in paucis diebus rem annorum peteres. Primum Legis me fateor ante annos plurimos in Matthaeum Origenis viginti quinque volumina, et totius Theodori Heracleotae, Apollinarisque Laodicensis, ac Didymi Alexandrini; et Latinorum commentaria.
- 13 At tu in duabus hebdomadibus, imminente iam Pascha, et spirantibus ventis, dictare me cogis, me ita tribus mensibus languisse, ut vix nunc ingredi incipiam; nec possim laboris magnitudine superari.
- 14 Igitur, omissa auctoritate Veterum, quos nec legendi, nec sequendi mihi facultas data est, historiam reservans in posterum. Si autem mihi vita longior fuerit, aut tu in redeundo tua promissa componam, ut scias quid intersit inter subitam dictandi audaciam, et elucubratam scribendi diligentiam magis legere, quam mea condere me putares.
- 15 Nec hoc de arrogantia et fiducia ingenii dictum putes, sed quod ostendere tibi cupiam quantum laboris in hoc opere consumpsisse.
- 16 Unde obsecro, ut si incomptior sermo est, et non solito lapsu fertur oratio, festinationi hoc tribuere velis, a quo opere exclusus aegrotationae diuturna, spem in futurum distuli: hac te lege c

Translate Write

Latvian

8 Tādējādi šie četri evaņģēļi, kas jau sen iepriekš tika pareģoti, tiek apstiprināti arī Ecehiēla grāmatā, kurā pirmais redzējums ir aprakstīts šādi: „Un to vidū bija četru dzīvo būtnu tēls; un to sejas bija cilvēka seja, lauvas seja, vēršņa seja un **tbl1775.2r** ērgļa seja.” Pirmā, cilvēka seja, simbolizē Mateju, kurš, tā teikt, sāka rakstīt par cilvēku: „Jēzus Kristus, Dāvida dēls, Ābrahama dēls, dzimtas grāmata.” Otrā – Marks, kurā tuksnesī dzirdama lauvas rēķoņa balss: „Balss, kas sauc tuksnesī: Sagatavojiet ceļu Kungam, iztaisnojiet Viņa takas!” Trešais ir tiešs, kas simbolizē evaņģēlistu Lūku, kura sākums saistīts ar priesteri Zahariju.

Copy Edit in DeepL Replace

3. Tulkojumi

4. Rezultāts

Iedod izklāstu, kāpēc Sv. Marks tiek attēlots ar lauvu. No kurienes un kāpēc tieši lauva. Dod uzreiz ar interneta resursiem vai grāmatām, kurās var atrast pamatojumu

Sv. Marks tiek attēlots ar lauvu kā viņa tradicionālo simbolu jau kopš agrīniem kristietības laikiem. Šī ikonogrāfiskā saistība ir daudzslāņaina un balstīta gan Bībeles tekstos, gan senajā interpretācijā un viduslaiku teoloģiskajā simbolismā. Tālāk – izklāsts ar pamatojumu un avotiem.

Evaņģēlistu simbolu skaidrojumi sākotnēji nebija vienoti. Hieronīma veidotā Bībeles latīņu versija – Vulgāta – kļuva par Rietumu Baznīcā plaši lietoto Bībeli. Savukārt Mateja evaņģēlija komentāra priekšvārdā Hieronīms Marku sasaistīja ar lauvu, un līdz ar viņa darbu autoritāti un izplatību tieši šī evaņģēlistu simbolu shēma nostiprinājās Rietumu kristīgajā tradīcijā.

Viss Attēli Video Ziņas Īsie videoklipi Tīmeklis Grāmatas Vēl ▾ Rīki ▾

Wikipedia
https://lv.wikipedia.org › wiki › Karalis_Lauva

✓ Karalis Lauva

"Karalis Lauva" (angļu: The Lion King) ir 1994. gada amerikāņu animācijas filma, kuras režisori ir Rodžers Elers un Robs Minkofs. Filma tika izdota 1994. gada ...

Neietver: ~~pirmais~~ | Rādīt rezultātus ar: [pirmais](#)

Santa.lv
https://www.santa.lv › raksts › maja-un-darzs › iespjam...

✓ Iespējams, slavenākais lauva pasaulē

Pirmo reizi lauvas attēlu, ap kuru apvijusies kinolente ar devīzi Ars gratia artis (Māksla mākslai), skatītāji uz ekrāniem ieraudzīja 1916. gadā. Tā pārstāvēja ...

Wikipedia
https://lv.wikipedia.org › wiki › Lauva

✓ Lauva

Kārlis Linnejs bija pirmais, kurš aprakstīja lauvu, dodot tam nosaukumu Felis leo. Lauva Panthera leo (Linnaeus, 1758). Tēviņš. Mātīte.

Neietver: ~~Marku~~ | Rādīt rezultātus ar: [Marku](#)

Jauns.lv
https://jauns.lv › raksts › zinas › 455511-no-pirma-lauv...

✓ lauvu vēsture Rīgas Zooloģiskajā dārzā - Jauns.lv

2021. gada 4. aug. — Kā vēsta seni raksti, pirmais lauva Rīgā esot parādījies 1347. gadā, kad tolaik apstiprinātajā jaunajā pilsētas ģerbonī tas pirmo reizi pabāzis ...

Neietver: ~~Marku~~ | Rādīt rezultātus ar: [Marku](#)

Pirmais zināmais autors, kurš tieši sasaista evaņģēlistu Marku ar lauvu, ir Sv. Irenejs no Lionas (Irenaeus of Lyon, ap 130–202), savā darbā „Adversus Haereses” („Pret ķecerībām”).

📖 1. Sv. Irenejs (ap 180. gads) – “Adversus Haereses” (III.11.8)

Šeit viņš apraksta četrus evaņģēlijus un to saistību ar četriem tēliem no Ecehiela grāmatas (lauva, vērsis, cilvēks, ērglis). Viņš raksta:

“Mark’s Gospel, which begins with the voice crying in the wilderness, is symbolized by the lion.”

Tātad Irenejs ir pirmais sistematiskais avots, kur Marka evaņģēlijs tiek identificēts ar lauvu, pamatojoties uz to, ka evaņģēlijs sākas ar „balss saucēja tuksnesī” – līdzīgi kā lauva ruc tuksnesī.

📖 Avots:

- Irenaeus of Lyon. *Against Heresies (Adversus Haereses)*, Book III, Chapter 11.
[Pilns teksts angļu valodā pieejams šeit \(NewAdvent\): ↗](#)

🌿 2. Turpmākais izplatījums ikonogrāfijā:

- No 4.–5. gs. šī ideja kļūst plaši pieņemta un tiek attēlota mozaīkās, manuskriptos un baznīcu fasādēs.
- 8. gadsimtā Bēda Cienījamais (*Bede the Venerable*) atkārt šo saikni savā komentārā par Ecehiela tēliem.
- Jacobus de Voragine 13. gs. “*Legenda Aurea*” („Zelta leģenda”) plaši popularizē Marka simbolu kā spārnotu lauvu.

🌸 Kopsavilkums:

Avots	Gads	Ieguldījums
Sv. Irenejs	~180	Pirmais teksts, kas sasaista Marku ar lauvu
Bēda Cienījamais	~720	Nostiprina evaņģēlistu simboliku
Legenda Aurea	~1260	Popularizē Marka simboliku Eiropā
Venēcijas heraldika	9.–14. gs	Lauva kļūst par pilsētas simbolu

**Izmantojiet MI, lai
domātu vairāk, nevis
mazāk...**

